

MEMORANDUMAS

DĖL SPORTO OBJEKTŲ IR INFRASTRUKTŪROS PRIEINAMUMO

2024 m. gruodžio 10 d.

Vilnius

ĮVERTINDAMI, kad:

Lietuvos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2023 m. pabaigoje, Lietuvoje gyveno apie 224,9 tūkst. asmenų su negalia. Statistika ir Lietuvos paralimpinio komiteto patirtis rodo, kad žmonių su negalia fizinis aktyvumas Lietuvoje yra mažas.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, į asmenų su negalia organizacijų organizuojamas sporto veiklas 2023 m. buvo įsitraukę tik 1813 asmenų. Norintieji sportuoti susiduria su tokiais iššūkiais kaip diskriminacija, trenerių ir mokytojų kompetencijų stoka, sporto infrastruktūros neprieinamumas (Aukščiausioji audito institucija yra konstatavusi duomenų apie sporto objektų prieinamumą trūkumą visoje Lietuvoje).

Dar 2018 m. Europos Sąjungos užsakymu rengta ataskaita konstatavo, kad asmenims su negalia sportas mažina skausmus, depresiją, sportuojantys negalią turintys asmenys susiformuoja stipresnę asmeninį ir grupinį identitetą, labiau pasitiki savimi ir turi aukštesnius akademinis rezultatus, stiprėja socialiniai įgūdžiai ir didėja įsidarbinimo potencialas. Mažas sportuojančių asmenų su negalia procentas trukdo siekti sveikatos gerėjimo ir įtraukties didėjimo visuomenėje.

Aukščiausioji audito institucija yra konstatavusi duomenų apie sporto objektų prieinamumo trūkumą visoje Lietuvoje.

KONSTATUODAMI, kad:

Lietuvoje esantys sporto objektai, kuriuose treniruojasi ir asmenys, turintys negalią, daugiausia priklauso savivaldybių įsteigtoms biudžetinėms įstaigoms, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsteigta biudžetinė įstaiga „Lietuvos sporto centras“, privatiems juridiniams asmenims.

Sporto objektai, priklausantys savivaldybių biudžetinėms įstaigoms (sporto mokyklos, sporto centrai, kurie organizuoja sporto užsiėmimus lengvosios atletikos maniežuose, baseinuose, sporto salėse, lauko aikštynuose ir kt.), dažniausiai yra suprojektuoti ir pastatyti daugiau kaip prieš dvidešimt metų, apie pritaikymą negalią turintiems žmonėms tuo metu nebuvo galvojama.

Šiuo metu dauguma savivaldybių renovuoja sporto objektus. Renovuotose sporto objektuose įrengiami liftai, keltuvai, grindys be slenksčių, pritaikomos persirengimo patalpos, sanitariniai mazgai sportininkams, turintiems negalią. Dažniausiai į tokius objektus nėra sunku patekti, tačiau judėjimas jų viduje yra sudėtingas, nes dažnai nėra liftų, keltuvų, siauri praėjimai ir kt.

Apibendrinant 2024 m. pabaigos sporto objektų situaciją Lietuvoje, galima teigti, kad 2020 m. pradėtas Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Lietuvos paralimpinio komiteto bendradarbiavimas buvo sėkmingas, kasmet sporto objektų, visiškai pritaikytų asmenims, turintiems negalią, daugėja, tačiau procesas turi būti greitesnis, turi būti daugiau informacijos apie jį.

ATSIŽVELGDAMI į tai, kad:

- Lietuva, ratifikavusi Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją, įsipareigojo imtis priemonių, kad užtikrintų fizinės aplinkos prieinamumą neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis;
- Nacionaliniai teisės aktai numato viešosios paskirties pastatų prieinamumo reikalavimus, pagal kuriuos visuomeninės paskirties statiniai, patalpos turi būti pritaikyti žmonių su negalia reikmėms.

SIEKIAME:

- Sudaryti sąlygas žmonėms su negalia sportuoti visoje Lietuvos teritorijoje;
- Užtikrinti spartesnę sporto infrastruktūros pritaikymą žmonėms su negalia;
- Užtikrinti, kad žmonėms su negalia pritaikytų objektų infrastruktūra būtų galima nuolat naudotis, t. y., nuovažai nebūtų užstatyti, liftai ir keltuvai veiktų ir pan.

SUSITARIAME:

- Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos paralimpinis komitetas glaudžiau bendradarbiaus siekdami didesnio sporto infrastruktūros prieinamumo žmonėms su negalia šalies savivaldybėse;
- Lietuvos paralimpinis komitetas vertins šiuo metu veikiančių sporto objektų prieinamumą žmonėms su negalia ir kartu su šalies savivaldybėmis ieškos galimybių jį didinti;
- Lietuvos savivaldybių asociacija tarpininkaus tarp Lietuvos paralimpinio komiteto ir šalies savivaldybių teikiant informaciją apie pritaikytus sporto objektus, galimybes treniruotis asmenims su negalia;
- Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos paralimpinis komitetas susitaria, kad bus tęsiamas „Gilės“ projektas - žmonėms su negalia prieinamiems objektams bus suteikiamas ženklas „Gilė“, kuriuo bus žymimi visiškai žmonėms su negalia pritaikyti sporto objektai;
- Lietuvos paralimpinis komitetas įsipareigoja savivaldybėms teikti konsultacijas ir pagalbą pritaikant sporto objektus žmonėms su negalia, viešinti įgyvendintus projektus.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas: 124111348

Adresas: Gynėjų g. 16, Vilnius LT-01109

Prezidentas Audrius Klišonis

LIETUVOS PARALIMPINIS KOMITETAS

Kodas: 190651563

Adresas: T. Vrublevskio g. 6, Vilnius LT-01143

Prezidentas Mindaugas Bilius
